

Список використаних джерел:

1. Про національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. №580-VIII. Дата оновлення 05.10. 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 12.10.2023 р.).
2. Романенко Є. С. Комунікативна підготовка співробітника органу Національної поліції України. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2019. С. 178-180.
3. Про апробацію національної моделі співпраці навчальних закладів і поліції «Шкільний офіцер поліції» : Лист міністерства освіти і науки України від 27.05.2016 р. №2/2-14-966-16. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS27097> (дата звернення: 12.10.2023 р.).

Наталія КОВАЛЕНКО, професор
кафедри української мови Кам'янець-
Подільського національного
університету імені Івана Огієнка,
доктор філологічних наук, доцент

**ЗНАЧЕННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ В ЗБЕРЕЖЕННІ
КУЛЬТУРНО-НАЦІОНАЛЬНОГО КОДУ ЕТНОСУ**

Мова завжди була і є визначальним чинником ідентифікації етносу. Усне мовлення виразно демонструє колективно сформований ментальний простір українців, їхню етнічну свідомість, вірування та звичаї, мораль, соціокультурний досвід. У спілкуванні постійно продукуються закодовані у внутрішній формі мовні одиниці, які здатні зберігати узагальнене надслівне вираження елементів культури етносу.

Мова крізь призму етнолінгвістики – це передусім «система виражених у ній духовних вартостей, «дім буття» народу, відображення його психології, яку потрібно пізнати і передати у спадок майбутнім поколінням, зберігши все найкоштовніше і збагативши новими набутками» [2, с. 547].

Записи та ґрунтовний аналіз лексики та фразеології ареального українського мовлення є сьогодні одними з першочергових завдань. Втрата навіть невеликої кількості одиниць призведе до частковості в інформаційному наповненні національної мовної бази, неможливості з'ясування територіального поширення одиниць, варіативності відтінків значення мовних одиниць, міжговіркових та міжмовних зв'язків.

Дослідження етнолінгвістичної складової одиниць української мови помітно активізувалося в кінці ХХ – на початку ХХІ ст., що реалізовано в накопиченні великого емпіричного матеріалу, укладанні словників (регіональних, загальномовних; етнолінгвістичних, символів, міфілогії та ін.)

та апробацією нових методик аналізу культурно значущих слів та фразеологізмів. Науковці підтвердили постійний розвиток відтінків семантики культурно-обрядової номінації, образного осмислення дійсності, розширення використовуваних символіки лексем як компонентів сталих виразів, активне залучення етнолінгвістичного аспекту у з'ясуванні мотивів номінацій, генези національнокультурних символів і явищ духовної культури.

Теоретичні напрацювання з етнолінгвістики загалом та української зокрема (Є. Бартмінського, Н. Венжинович, В. Конобродської, К. Глуховцевої, В. Жайворонка, Л. Скрипник, Н. Бабич, В. Ужченка, Н. Хобзей та ін.), лексикографічні праці, збірки текстів говіркового мовлення та фольклору уможливають зіставний аналіз різних українських ареалів з метою дослідження питань про етнічність, своєрідність, етимологію та генезу мовних явищ; пошук джерел витворення лінгвокультурам; причин втрати формальних варіантів сталих виразів чи навпаки їх активізації у певний час.

Прикметно, що в сучасних мовознавчих дослідженнях беруть до уваги різні етнолінгвістичні фактори, виокремлюють плани змісту і вираження, аналізують проєкцію культурних явищ на всю мовну систему, інші системи [1, 3, 4, 5]. Зазначимо, що матеріали дескриптивних праць, тексти народного мовлення із так званих діалектних хрестоматій ще й до цього часу залишаються поза увагою етнолінгвістів.

Для ґрунтовного вивчення історії мови та культури народу, реконструкції етапів їх розвитку важливим є комплексний підхід через призму культурного явища як семіотичної цілості.

Визначено, що однією з визначальних рис народних фразеологізмів є їхня здатність передати усі відтінки людських емоцій, психологічних станів. Мовець намагається чіткіше й повніше передати співрозмовникові зміст свого повідомлення, найтонші емоції та стани, дошукуючи слова, влучні фраземи, що є важливим показником мовної компетенції, а дослідникові говірок додає знань про говірку як ідіом.

Реалізуючись у нових мовленнєвих ситуаціях, культурні мовні одиниці метафорично номінують реальності у різних планах: природному, фізіологічному, історичному, релігійному. Важливими є дослідження текстів (культурних діалектних, фольклорних), зокрема, виявлення слів, словосполук, якими заступають фразеологізм і навпаки.

Зазначимо, що саме фразеологізми як мовні одиниці здатні «утримувати» у своїх значеннях світогляд носіїв мови (літературної, діалектної), який має загальнолюдську символіку та власне національні категорії культури, здатні набувати нових семантичних відтінків. Важливо, що фразеологізми, завдяки спостережливості українців, образно-узагальнювальному мисленню, етнопам'яті про давні звичаї та обряди, репрезентують стереотипи та оцінки людини, її поведінки та мовлення,

морально-етичні якості, соціальні відносини, а також характеристики природних явищ, навколишнього світу.

Отже, важливим елементом народної культури є мова етносу, у якій фіксуються знання й соціальний досвід, нагромаджуються духовні та культурно-звичаєві цінності. Актуальними є новітні дослідження з етнолінгвістики, яка накопичує образні вторинні номінації, свідчить про специфіку відтворення національної мовної картини світу, має зв'язок з культурою (духовною та матеріальною) нації, зберігає національно-культурні коди.

Список використаних джерел:

1. Венжинович Н. Ф. Фраземіка української літературної мови в контексті когнітології та лінгвокультурології : монографія. Ужгород : ФОП Сабов А.М., 2018. 463 с.
2. Гуйванюк Н. В. Слово – речення – текст : вибр. праці. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2009. 664 с.
3. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: Нариси. Київ : Довіра, 2007. 262 с.
4. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія української мови. Київ : Знання. 494 с.
5. Хобзей Н. В. Наукові студії: діалектологія, етнолінгвістика, лексикографія / упор. О. Сімович; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2019. 832 с.

Вадим КОВАЛЬ, здобувач вищої освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Наталія ДАВИДОВА, старший викладач кафедри українознавства та іноземних мов
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**CRIMINAL AND-LEGAL PROVISION AGAINST
WOMEN DISCRIMINATION**

Today we take it for granted that women can vote, but it wasn't always that way. After all, with the exception of a few countries, such as New Zealand, Australia and Finland, universal suffrage became a reality only after the First World War. In fact, the right of women to vote was introduced into international law only in 1948 by the United Nations Commission on Human Rights [1].

At the moment, women also have the opportunity to be leaders in certain fields, which was not possible before. In 2019, women held almost one in four